

**НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТРАНСПОРТУ, МЕНЕДЖМЕНТУ І ЛОГІСТИКИ**

Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

ТИ П О В І Т Е С Т И

з дисципліни «Основи наукових досліджень»

Освітньо-професійна програма: Менеджмент зовнішньоекономічної
діяльності

Галузь знань 07 Управління та адміністрування Спеціальність: 073

Менеджмент

Індекси: НБ-7-073-2/21-3.2;

НБ-7-073-2 з/21-3.2.

(шифр та назва напрямку підготовки)

Розроблені к.е.н., доц. Білявським В.М.
(науковий ступінь, вчене звання, П.І.Б.
викладача)

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри менеджменту
ЗЕДП

Протокол № 7 від «08» квітня 2021 р.

Завідувач кафедри _____ Кириленко О.В.

**СМЯ НАУ ТТ 19.06-01-2021
ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ЗБІРНИК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ**

Збірник тестових завдань з дисципліни «Основи наукових досліджень» розроблено для студентів, які здобувають освітній ступінь «бакалавр» за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування».

Методична розробка спрямована на оцінювання досягнутого студентами рівня теоретичних знань під час проведення поточного і модульного контролю знань та при складанні завдань для підсумкового диференційованого заліку з дисципліни.

До збірника включено тестові завдання, що охоплюють 10 тем за програмою дисципліни. Кожне тестове завдання містить 4 варіанти відповідей, одна з яких є правильною. Правильні відповіді на тестові питання студенти повинні знаходити самостійно на підставі опрацювання ними списку рекомендованих джерел.

Список рекомендованих джерел для підготовки студентів до проведення тестування наведено в кінці збірника.

Тести

1. Абстрагування (від лат. відволікати) це –

- а) процес вичленювання якої-небудь ознаки об'єкта, досліджуваної системи, відволікання від інших;
- б) результат уявного відволікання (абстрагування) тих чи інших визначених властивостей від безлічі властивостей досліджуваного конкретного предмета;
- в) методологічна характеристика дослідження;
- г) набір інструктивних дій, що визначає їхню послідовність для одержання даних чи результатів у цілому.

2. Задачі дослідження це –

- а) методологічна характеристика дослідження;
- б) об'єктивно існуючий, повторюваний, стійкий, істотний зв'язок для групи явищ, що визначає процеси становлення та існування систем, що розвиваються;
- в) відношення, при якому зміни якоїсь однієї сторони спричиняють зміни іншої сторони;
- г) правильна відповідь відсутня.

3. Контент-аналіз (з англ. зміст) це –

- а) формалізований метод аналізу змісту документів за допомогою математичних засобів;
- б) величина (характеристика, фактор), підтримувана на постійному рівні протягом всього експерименту;

2

- в) група випробуваних, котрих не піддають ніяким експериментальним впливам, тому що вона служить для порівняння під час експерименту; г) розділ статистики, задача, якого полягає в тім, щоб установити можливий зв'язок між двома показниками, отриманими на одній і тій же чи на двох

різних вибірках.

4. Концепція це –

- а) система взаємозалежних і виникаючих один з одного поглядів, спосіб розуміння, трактування явищ, процесів; основна ідея якої-небудь теорії, єдиний визначальний задум, основна думка добутку, наукової праці і т.д.; б) ознака, по якій класифікуються, визначаються, оцінюються явища, дії чи діяльність (зокрема, при їх формалізації);
- в) складання конспектів літературних джерел різного типу;
- г) короткий письмовий виклад змісту розмови, тексту.

5. Методи дослідження в педагогіці це –

- а) прийоми, процедури і операції емпіричного і теоретичного пізнання і вивчення явищ дійсності, що є знаряддям одержання наукових фактів; б) шлях дослідження чи пізнання, теорія, навчання;
- в) розумовий процес, спрямований на обґрунтування якого-небудь положення чи одержання нового висновку з декількох посилок;
- г) теоретичний метод дослідження різних явищ, процесів і станів за допомогою їх реальних (фізичних) чи ідеальних (знакових, математичних) моделей.

6. Науковий пошук це –

- а) особливий вид наукового дослідження, у результаті якого виходять принципово нові результати, що мають значення наукових відкриттів нових закономірностей;
- б) категорія, що позначає те явище чи стан, що викликаний, обумовлено іншим явищем; те, що логічно з необхідністю впливає з чогось іншого, як зі своєї підстави;
- в) величина (характеристика, фактор), керована експериментом;
- г) різновид спостереження.

7. Опитування це –

- а) метод збору емпіричних даних про об'єктивні факти, думки, знання і т.д., заснований на безпосередньому (інтерв'ювання) чи опосередкованому (анкетування) взаємодії дослідника (інтерв'юера) з опитуваним (респондентом);
- б) вид психологічного тесту, призначений для виявлення різних сторін особистості випробуваного за допомогою набору тверджень, з якими респондент погоджується або не погоджується;
- в) сукупність методів і форм представлення інформації (графіки, виміру показників), що дозволяють охарактеризувати вибірки даних;

3

- г) дослідницький підхід, що припускає відношення до вихованця як до особистості, як до самосвідомого суб'єкта власного розвитку і як до суб'єкта виховного впливу.

8. Первинні документи і видання це –

- а) першоджерела, містять переважно нові, оригінальні ідеї, наукові зведення,

нове осмислення відомих фактів, вихідні данні, що підлягають обробці; б) явища, процеси, характеристики суб'єктів, що можуть бути представлені у виді величини, що змінюється, і описані математичними засобами; в) поняття, відносини яких до базового поняття дослідження наступні: «вищестоящі», «вищестоящі», а також відносини асоціації та ін.; г) правильна відповідь відсутня.

9. План наукової праці (з лат. плоский, рівний) це –

а) порядок, послідовність у викладі наукового добутку, статті і т.д.; б) критерій, за допомогою якого характеризується відповідність гіпотези, закону чи теорії фактам, що спостерігаються, чи експериментальним результатам;

в) пропозиція, що виражає недолік інформації про який-небудь об'єкт, що володіє особливою формою і вимагає відповіді, пояснення; г) пробно-пошукове дослідження, що проводиться до початку активного застосування розробленого методичного апарата з метою його доробки, уточнення.

10. Бібліографічний огляд це –

а) огляд, що містить характеристику джерел інформації, що з'явилися за визначений час чи об'єднаних по якій-небудь іншій загальній ознаці; б) бібліографічні зведення (опису) про документи, що згадуються, цитуються у науковій праці чи використовуються яким-небудь іншим способом при його підготовці;

в) сукупність бібліографічних зведень про те, що цитується, розглядається чи документ, що згадується;

г) метод одержання інформації на основі словесної (вербальної) комунікації дослідника і респондента, що відповідає на питання, які передбачені програмою дослідження.

11. Аспект (з лат. погляд, вид) це –

а) кут зору, під яким розглядається об'єкт (явище, поняття) дослідження;

б) необхідна, істотна, невід'ємна властивість об'єкта;

в) процес чи зареєстроване яким-небудь методом явище, невластиве досліджуваному, що не є метою дослідження;

г) раціональний спосіб переконання, що спирається на ретельне обґрунтування й оцінку доводів у захист визначеної тези: сукупність аргументів на користь чого-небудь.

12. Анотація (з лат. примітка, позначка) це –

а) коротка роз'яснювальна чи критична примітка, що впливає за бібліографічним описом якого-небудь твору (на звороті титульного листа, книги, на каталожній картці і т.д.);

б) процес створення анотації;

в) думка, істинність якої перевірена і доведена практикою і яка тому може бути приведена в обґрунтування істинності чи хибності іншого положення; г) складова частина всякого доказу.

13. Конкретизація (від лат. згущений, ущільнений) це –

- а) один із прийомів, використовуваних у процесі пізнання, за допомогою якого абстрактне поняття включається в різноманіття дійсних властивостей, зв'язків чи відносин;
- б) дослідницький підхід і принцип практики організації навчання і виховання, що розглядає об'єкт дослідження, практику з позиції цілісності і системності;
- в) короткий письмовий виклад змісту розмови, тексту;
- г) складання конспектів літературних джерел різного типу. У науковому дослідженні використовується на етапі аналізу стану досліджуваного питання.

14. Синтез (від лат. складання, з'єднання) це –

- а) метод дослідження: практичне уявне з'єднання частин властивостей (сторін) досліджуваного об'єкта в єдине ціле;
- б) сукупність елементів і їхніх взаємозв'язків, що утворюють деяку, здатну до функціонування цілісність;
- в) розумова діяльність, у процесі якої досліджувані об'єкти організуються у визначену систему на основі обраного принципу;
- г) метод, заснований на принципі системного підходу.

15. Соціометрія (з лат. суспільство, вимірюю) це –

- а) метод соціальної психології (запропонований Дж. Морено), що дозволяє виразити кількісно графічно, структуру міжособистісних відносин у групі, виходячи з числа і характеру взаємних виборів її членів по визначеному соціометричному критерію.
- б) наочне графічне чи схематичне зображення емоційної сторони міжособистісних відносин у групі; виміри проводяться за допомогою соціометричної техніки;
- в) один з найбільш часто використовуваних статистичних показників, що характеризують центральну тенденцію у вибірці даних. Її обчислюють, розділивши суму всіх значень даних на число цих даних;
- г) правильна відповідь відсутня.

16. Таблиця (з лат. дошка, таблиця) це –

- а) один зі способів представлення даних;
- б) категорія, що позначає єдиний внутрішній визначальний зв'язок для групи явищ, що служить основою їх існування.;

5

- в) словник мови з повною значеннєвою інформацією; повний систематизований набір термінів у будь-якій області знання; г) процес складання тез змісту різних літературних джерел на етапі збору інформації з досліджуваної проблематики.

17. Теоретична значимість дослідження це –

- а) методологічна характеристика дослідження: значення отриманих результатів для науки;
- б) являє собою деякий чіткий фіксований зв'язок елементів, припускає

визначену структуру, що відбиває внутрішні, істотні відносини реальності; в) вища форма наукового мислення, система понять, категорій, законів, що відбивають істотні властивості, зв'язки і відносини предметів дійсності.

18. Узагальнення це –

- а) логічний процес переходу від одиничного до загального, від менш загального до більш загального, а також результат цього процесу: узагальнене поняття, судження, закон науки, теорія;
- б) розумова операція, що складається в одержанні нового висновку з декількох суджень;
- в) функція організованих систем, що забезпечує збереження їх структури, підтримка режиму діяльності, реалізацію програми і мети діяльності;
- г) середовище, у якій перебувають і без якої не можуть існувати предмети, явища; те, від чого залежить інше.

19. Актуальність дослідження (від лат. *actualis* – діяльний, дійсний, важливий, істотний для дійсного часу) це –

- а) методологічна характеристика дослідження, тобто обґрунтування актуальності припускає відповідь на питання: чому дану проблему потрібно в даний час вивчати?
- б) набір інструктивних дій, що визначає їхню послідовність для одержання даних чи результатів у цілому;
- в) метод дослідження, уявне чи практичне розкладання досліджуваного предмета чи явища на характерні для нього складені елементи, виділення в ньому окремих сторін, вивчення кожного елемента чи сторони явища окремо як частини одного цілого;
- г) теоретичний метод дослідження, сукупність гносеологічних операцій з науковими поняттями, у яких відбиваються явища, що виступають предметом дослідження.

20. Анкета (від фр. *enquete* – буквально: розслідування) це – а) зв'язана єдиним дослідницьким задумом система питань; опитувальний лист, самостійно заповнюваний опитуваним по зазначеним у ньому правилам.

6

- б) метод одержання інформації, заснований на опитуванні людей для одержання зведень про фактичне положення речей (наприклад, думок різних труп учнів і вчителів про різні сторони навчально-виховного процесу, методи навчання).
- в) раціональний спосіб переконання, що спирається на ретельне обґрунтування й оцінку доводів у захист визначеної тези; сукупність аргументів на користь чого-небудь.
- г) особлива знакова система, що включає термінологічного, кліше і вираження, характерні для мови науки, структурні схеми побудови визначених наукових жанрів, системи формул, умовних позначок тощо.

21. Вивчення документів (від лат documentum – доказ, свідчення) це – а) метод одержання первинної інформації на ранніх стадіях дослідження для попереднього знайомства з об'єктом;

б) процедура, за допомогою якої об'єкти дослідження, розглянуті як носії визначених відносин між ними, відображаються в деякій математичній системі з відповідними відносинами між елементами цієї системи; в) властивість інформації, що встановлює ступінь відповідності істині; г) вид спостереження, при якому наблюдаючий включений у труп, а її члени не знають, що служать об'єктом спостереження.

22. Висновки це –

а) стиснутий узагальнений виклад самих істотних, з погляду автора, результату, отриманих у результаті дослідження.

б) частина всієї досліджуваної (генеральної) сукупності, що виступає як безпосередній об'єкт вивчення за розробленою методикою чи програмою добору.

в) метод дослідження, спрямований на аналіз вже існуючих (раніше добутих в інших дослідженнях) даних відповідно до нових задач.

г) етап дослідження; який припускає використання операцій порівняння, узагальнення та ін.

23. Глосарій (від лат. glossarium це – словник перекладів чи тлумачень слів і виразів) це –

а) тлумачний словник термінів чи виразів до якого-небудь тексту. б) структурно-композиційна одиниця тексту, розділу книги, статті. У більшості випадків має тематичний заголовок, який передує родовому найменуванню "глава" і її номер;

в) один із засобів графічного представлення кількісних даних; г) розташована на площині геометрична конструкція, система крапок, деякі з яких з'єднані відрізками; одна з найпростіших моделей взаємодіючих систем.

24. Гіпотеза дослідження (від грец. hypothesis – підстава, припущення) це –

7

а) методологічна характеристика дослідження, наукове припущення, висунуте для пояснення якого-небудь явища і потребує перевірки на досвіді і теоретичному обґрунтуванні для того, щоб стати достовірним науковим знанням;

б) один із засобів графічного представлення кількісних даних; в) розташована на площині геометрична конструкція, система крапок, деякі з яких з'єднані відрізками; одна з найпростіших моделей взаємодіючих систем; г) структурно-композиційна одиниця тексту, розділу книги, статті.

25. Дедукція (від лат. deductio – виведення) це –

а) вид умовиводу і метод пізнання; перехід від загальних суджень до частки, від деяких пропозицій-посилок до їх наслідків; застосування встановленого загального положення до частки;

- б) логічне міркування, у процесі якого з аргументів (доводів) виводиться істинність чи хибність тези. Демонстрація є третя складова частина всякого доказу;
- в) визначник; те, що обумовлює що-небудь;
- г) визначення поняття.

26. Дисертація (від лат. *dissertatio* – міркування, дослідження) це – а) кваліфікаційна наукова праця, представлена на здобуття вченого ступеня і захищена привселюдно здобувачем (дисертантом);

- б) самостійна письмова кваліфікаційна робота, що представляється студентами при закінченні університетів і інших навчальних закладів; в) обговорення якого-небудь проблемного питання на зборах, у публікаціях, бесіді; суперечка;
- г) один з показників розкиду даних у статистиці; міра відхилення від середнього.

27. Доказ це –

- а) логічна дія, у процесі якої істинність якої-небудь думки улаштовується за допомогою інших думок;
- б) частина наукової праці, що містить додатковий матеріал, що не є істотним для розуміння проблеми, однак корисний із практичної точки зору, що розкриває технологію дослідження;
- в) вихідний принцип, позиція і спрямованість, орієнтація дослідження; г) різновид джерел інформації про практичну економічну діяльність і результати цієї діяльності.

28. Закономірність це –

- а) об'єктивно існуючий, повторюваний, стійкий, істотний зв'язок для групи явищ, що визначає процеси становлення та існування систем, що розвиваються;
- б) методологічна характеристика дослідження;

8

- в) відношення, при якому зміни якоїсь однієї сторони спричиняють зміни іншої сторони;
- г) результат пронесу пізнання дійсності, адекватне її відображення у свідомості людини у виді представлень, понять, суджень, умовиводів, теорій,

29. Індивідуальна (первинна) інформація це –

- а) інформація про ознаки окремих об'єкт, що є одиницями досліджуваної сукупності;
- б) процес порівняння об'єкта з одним з відомих об'єктів, встановлення збігу чого-небудь з чим-небудь;
- в) розділ статистики, що розглядає індукцію, тобто поширення на великі групи об'єктів (популяції) висновків, зроблених при вивченні менших груп (вбірок);
- г) вид умовиводу і метод дослідження.

30. Інструментарій дослідження (від лат. *instrumentum* – знаряддя для роботи) це –

- а) сукупність методичних і технічних прийомів і операцій, що виступає у формі різноманітних документів (робочих матеріалів) і спрямована на одержання з її допомогою інформації;
- б) емпіричний метод дослідження, збір первинної інформації шляхом інтерв'ю;
- в) тлумачення, роз'яснення змісту явища, чи тексту знакової структури, що сприяє їх розумінню;
- г) сукупність відомостей, необхідних для активного впливу на керовану систему з метою її оптимізації.

31. Категорія (від грец. *kategoria*) це –

- а) кордонно широке поняття, у якому відображені найбільш загальні та істотні властивості, ознаки, зв'язки і відносини предметів, явищ об'єктивного світу;
- б) нестрогий експеримент, застосовуваний у економічних дослідженнях у силу того, що в них важко витримати вимогу випадковості добору експериментальних об'єктів;
- в) область науки, що поєднує методи кількісної оцінки якісних даних;
- г) кількісне вираження, опис якісних ознак об'єктів, явищ за допомогою показників і індикаторів з метою їх формалізації шляхом спеціальних кванторів.

32. Ключове слово це –

- а) слово чи словосполучення, найбільш повно і специфічно характеризує зміст наукового документу (тексту) чи його частини;
- б) термін, що узагальнює поняття "елемент", "підсистема", "підструктура" і їхнього зв'язку;
- в) краткий письмовий виклад змісту розмови, тексту;

9

г) формалізований метод аналізу змісту документів за допомогою математичних засобів.

33. Кореляція (від лат. *correlatio* – співвідношення, відповідність) це –

- а) зв'язок між двома перемінними;
- б) система взаємозалежних і витікаючі один з одного поглядів, спосіб розуміння, трактування явищ, процесів;
- в) ознака, по якій класифікуються, визначаються, оцінюються явища, дії чи діяльність (зокрема, при їх формалізації);
- г) помилки в посилках, тобто в підставах доказу.

35. Моніторинг (англ. *monitoring* від лат. *monitor* – застережливий) це –

- а) безупинне, тривале спостереження за станом середовища (явищ, процесів і т.д.); зіставлення результатів постійних спостережень для одержання обґрунтованих представлень про їх (явищ, процесів) дійсне положення, тенденціях їх розвитку;

- б) наукова праця, що заглиблено розробляє одну тему, обмежене коло питань;
- в) сфера дослідницької діяльності, спрямована на виробництво нових знань про природу, суспільство і мислення і, що включає в себе всі умови і моменти цього виробництва;
- г) система методологічних категорій, що виступають як характеристики дослідження.

Список рекомендованої літератури

Основна рекомендована література

1. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація : навч. посіб. / за ред. А.А. Мазаракі. — 2-ге вид., допов. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. — 296с.
2. Колесников О.В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / О.В. Колесников. — К. : Центр учбової літ-ри, 2011. — 114с.
3. Основи наукових досліджень : ОКЛ / укл. Е.В. Колісніченко. — С. : Сумськ. держ. ун-т, 2012. — 83с.
4. Основи наукових досліджень у соціальній роботі : навч. посіб. / М.М. Букач, Т.С. Попова, Н.В. Клименюк. — Миколаїв: ЧДУ ім. Петра Могили, 2009.— 284с.

Додаткова рекомендована література

5. Білявський В.М. Комплексний підхід до дослідження передумов використання соціальних методів управління / В.М. Білявський // Вісник
10
Донец. держ. ун-ту економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. — 2006. — № 4 (32) — С. 84–92.
6. Білявський В.М. Методичні підходи до оцінювання ефективності управління стратегічним потенціалом підприємства / В.М. Білявський // Вісник Східноукр. нац. ун-ту ім. В. Даля. — 2010. — № 2 (144). — Ч. 2. — С. 30–35.
7. Білявський В.М. Методичні підходи до оцінювання ефективності функціонування системи операційного менеджменту підприємства / В.М. Білявський // Вісник Східноукр. нац. ун-ту ім. В. Даля. — 2013. — № 8 (197). — Ч. 2. — С. 31–37.
8. Білявський В.М. Методичні підходи до оцінювання соціально-економічного потенціалу торговельного підприємства / В.М. Білявський // Вісник Хмельницьк. нац. ун-ту (Економічні науки) — 2010. — Т. 4.— С. 15–22.
9. Білявський В.М. Моделювання операційної системи підприємств / В.М. Білявський // Вісник Полтав. ун-ту екон. і торг. : журнал. — 2014. — № 2 (64). — С. 85–93.
10. Білявський В.М. Характеристика теоретико-методологічних засад управління системою операційного менеджменту / В.М. Білявський //

- Торгівля та ринок України. — Випуск 36 — 2013. — С. 16–24.
11. Жильцов О.Б. Математичне програмування (з елементами інформаційних технологій) : навч. посіб. / О.Б. Жильців. — К. : Міжрег. акад. управ. персон., 2006. — 186с.
 12. Кузьмичов А.І. Математичне програмування в Excel : навч. посіб. А.І. Кузьмичов, М.Г.Медведєв. — К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2005. — 320с.
 13. Лудченко А.А. Основы научных исследований : учеб. пособ. / Под ред. А.А. Лудченко и др. — К. : Т-во «Знання», КОО, 2000. — 114с.
 14. Устенко С.В. Моделювання наукомістких виробничих систем / С.В. Устенко; М-во освіти і науки України, Укр. фін.-екон. ін-т. — К. : ЕКМО, 2008. — 410с.
 15. Філіпенко А.С. Основы научных исследований : посіб. / А.С.Філіпенко. — К. : Академвидав, 2004. — 208с.